

Brigádvezetők tanácskozása

A DÉMASZ kiváló brigádjai

Tegnap, pénteken délután küldöttértekezletet tartottak a Dél-magyarországi Áramszolgáltató Vállalat szocialista brigádvezetői. Megvitatták és értékelték a kitüntetésre pályázó kollektívák múlt évi tevékenységét.

A tanácskozást Vajda György, a vállalat igazgatója nyitotta meg és röviden ismertette a DÉMASZ 1977. évi gazdasági eredményeit. Meltatta a szocialista munkaverseny jelentőségét, majd megköszönte a brigádok jó munkáját, mely nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy

elnyerjék a Kiváló Vállalat megítéző címet. A küldött-értekezlet résztvevői megállapították, hogy a vállalati értékelő bizottság körültekintően készítette el javaslatát a kitüntetendő brigádokról. Sándorfi Tibor, a Kooperációs brigád vezetője hozzászólásában kiemelte, hogy ez az újszerű értékelés egyben támpont is a többi brigádnak a jövő feladatait illetően, hiszen megismerhették egymás munkáját, vállalásait, és hasznos tapasztalatokat szereztek.

A küldöttek a Vállalat Kiváló Brigádja címre javasolták a mórakalmi Ságvári, a bácsalmási Komarov, a szegedi Hitelesítő, valamint a Tőrekvés szocialista brigádokat. A Vállalat Kiváló Ifjúsági Brigádja címet szavazták meg az Ifjúsági brigádnak. Arany brigádérmet kap a békéscsabai Május 1. és a nagykorosi Fényesó brigád.

A tanácskozás utolsó napirendi pontjaként Regéczy Leó, a tervosztály vezetője foglalta össze az értékelés tapasztalatait.

Gazdaság és építés

Pártnap a Szegedi Nemzeti Színházban

A Szegedi Nemzeti Színház társalgójában pártnapot tartott tegnap, pénteken délután dr. Komócsin Mihály, az MSZMP Csongrád megyei bizottságának első titkára. Hallgatott időszaki gazdaságpolitikai kérdésekről tájékoztatta, majd választott kérdésekre.

Az elmúlt évtizedben bekövetkezett világgazdasági változásokról szólott bevezetőben; a tőkés válság okairól, s annak népgazdaságunkra gyakorolt hatásáról. A legjellegzetesebb tőkés országot stagfláció jellemzi. Ez például a munkanélküliség nagymértékű felszaporodásához vezet. Szólt a világgazdasági arányok változásairól is, melyek kedvezőtlenül érintenek bennünket. Ezeket a hatásokat a magyar gazdaság azonban ki fogja védeni ötödik ötéves terve során.

Dr. Komócsin Mihály elemzte életszínvonal-politikánk alakulását is, melyet az jellemmez, hogy a jövedelmek továbbra is dinamikusabban növekszenek, mint az árszínvonal. Különböző árfajták változásaival bizonyította, hogy jól érvényesülnek az árszabályzók, s biztosítják azt, hogy a különféle változások nem jelentenek hátrányt a dolgozóknak.

Elmondta, hogy az ötödik ötéves terv első két esztendejében sikerült túlteljesíteni például a lakásépítési tervet; helyi példát is hozva pedig, hogy növelni tudtuk a számunkra fontos exportot. Gazdaságunk alapvető helyzete azonban nem javult lényegesen. A következő évek szívos munkájára van szükség ahhoz, hogy az ötödik ötéves terv végére megteremtjük a kívánt arányokat. Ezt elsősorban azzal érhetjük el, hogy több konvertálható terméket gyártunk, s exportunkat volumenben növeljük.

Dr. Komócsin Mihály hallgatói ezután kérdéseket tettek fel. Érdekes volt megfigyelni, hogy a művészek — a közhiedelemmel ellentétben — milyen intenzív érdeklődést mutatnak a gazdasági élet problémái iránt. Megkérdezték például: hogyan lehetséges az, hogy a mezőgazdaságnak és a mezőgazdasági termékeknek feldolgozó iparnak komoly gondot okoz egy, a tavalyihoz hasonló nagy termés. A megyei pártbizottság első titkára, válaszában kifejtette, hogy a mezőgazdaság tárolási és élelmiszeripari feldolgozó kapacitása valóban szűkös. Ugyanakkor megem-

lítette, hogy a probléma megoldására például Szegeden is történtek már intézkedések. A konzervgyárban nagy teljesítményű feldolgozó gépsor készül. Kíváncsiak voltak arra is, hogy vajon a cserearányok romlása tartós tendenciának tekinthető-e a világkereskedelemben. Igen — hangzott a válasz —, és erre nekünk fel kell készülnünk. Nagyon sok tartaleköt kell mozgósítanunk, hiszen exportálható termékeink a kedvezőtlen áru kategóriába tartoznak.

Szó esett persze azokról a gazdasággal összefüggő napi dolgokról is, melyekkel lépésről lépésre találkozunk az ember.

A színháziak persze legjobban arra voltak kíváncsiak, hogy mi a megyei pártbizottság első titkárának véleménye a Szegedi Nemzeti Színház jövőjéről. Köztudomású, hogy az öreg

színházépület veszélyessé vált, így felújítása elodázhatatlan. Dr. Komócsin Mihály erre a kérdésre válaszolva abbéli véleményének adott kifejezést, hogy mindezt meg kell tenni azért, hogy a következő évek nehezebb körülményei között is zavartalanul dolgozhassék a társulat, s a technikai nehézségek, valamint az a tény, hogy más helyen kell előadásukat megtartaniuk, ne akadályozza őket művészi munkájukban. Elmondta, hogy a tervezők és az építők pártfeladatát vállalták a bábázkodást a színházrekonstrukció fölött. Előre nem látható akadályokkal azonban így is számolni kell, hiszen az, hogy a színház tartófalai milyen állapotban vannak, az igazából csak akkor derül ki, amikor a rekonstrukció tényleges munkálatai megkezdődnek.

Végső búcsú Ortutay Gyulától

Családtagjai, barátai, munkatársai, a magyar tudományos élet képviselői kísérték utolsó útjára pénteken Ortutay Gyula akadémikust, országgyűlési képviselőt, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának tagját, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának alelnökét, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat elnökét, az MTA néprajzi kutatócsoportjának igazgatóját. A Mező Imre úti temető díszravatalozójában a gyászdrapériával bevont, koszorúkkal övezett ravatalnál párt- és állami életünk, a Magyar Tudományos Akadémia vezetői, tudományos életünk jeles képviselői álltak díszőrséget. Több diplomáciai képviselő vezetője is lerótta kegyeletét.

Az Elnöki Tanács, az országgyűlés és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa nevében Bognár József akadémikus búcsúzott az elhunytól. A többi között megállapította: Ortutay Gyula politikusként, állam- és kormányfőként is maradandót alkotott. Történelmi jelentőségű érdeme volt az általános iskola reformjában, amelyre a magyar köznevelés és közművelődés többi összetevőit is bizton lehetett építeni. Ezen az alapon elindulhatott a tervezés, az alkotás és a

politikai küzdelem az „emberközpontú” szocialista közművelődésért, az új szocialista értelmiség kialakításáért. Ugyanakkor a tudomány, a néprajzunk is avatott mestere volt.

Az Akadémia nevében Márta Ferenc akadémikus, az MTA főtitkára mondott búcsúbeszédet.

— Ortutay Gyula távozását — mutatott rá — fájdalmas vesztesége az egyetemes tudományosságnak, a magyar tudomány életnek, Akadémiainknak. Életművének egésze, alkotásai is messzemenő tanulságok hordozói. Személyében történelmi sorsfordulónk időszakának egyik kiemelkedő tudósától, politikusától, pedagógusától búcsúzunk.

A barátok, a családtagok, az egykori munkatársak nevében Baróti Dezső, irodalomtudós idézte Ortutay Gyula emlékét.

Ortutay Gyulát a sírkert tudós-parcellájában helyezték örök nyugalomra. Ortutay Gyula sírjánál elhelyezték az útnak indító város, Szeged koszorúját is. A tisztelet virágait a város képviseletében Bányainé dr. Birkás Mária, a szegedi városi tanács elnökhelyettese, az egykori alma mater nevében pedig dr. Csukás István egyetemi tanár, a JATE Bölcsészettudományi Karának dékánja helyezte el a kiváló tudós sírján.

Dicséret a megrendelőtől

Dicsérő oklevelet kapott három magyar vállalat a Szovjetunióba szállított cipők és különböző bőrdíszműárak jó minőségük elismeréseként. A szovjet megrendelő, a Raznoexport külkereskedelmi egyesülés képviselője a Bonyhádi Cipőgyár, a Pest megyei Vegyi és Dívatekkipari Vállalat, valamint a Pécsi Kesztyű és Bőrdíszműipari ISZ kollektívájának nyújtott át elismerő oklevelet azon a tanácskozáson, amelyet a Bőripari Tudományos Egyesületnél szervezett a Tannimpe-

Történetiség a tudományokban és a gyakorlatban

A Magyar Történelmi Társulat Szegeden rendezte meg idei vándorgyűlését. Az elmúlt napokban a megyei tanács székházában lebonyolított országos tanácskozáson a történettudomány és a társadalomtudományok kapcsolatáról, eredményeiről, közösen felhasználási lehetőségeiről tárgyaltak a kutatók. A három központi előadás, a közgazdaságtan, a szociológia, a művészettudományok, valamint a történettudomány viszonyát taglalta, a témakörökhöz számosan hozzászóltak. A vándorgyűlés célja az volt, hogy az előadók és a vitákkal segítsék a társadalomtudományok interdiszciplináris együttesének kialakítását, a jobb együttműködés elvi és módszertani lehetőségeinek meghatározását. Másrészt: kutatók és oktatók egy szakemberek közötti gondolkodjanak a történelmi tanítás korszerűsítésének módjairól.

A tegnap befejeződött vándorgyűlés munkájáról Hanák Péterrel, az MTA Történettudományi Intézetének osztályvezetőjétől kértünk tájékoztatást:

— A vándorgyűlés témáját is abból a megfontolásból választottuk, hogy a társadalomtudományok egységét közös jellemzőjük, a történetiségük biztosítja. Ez az egység elvi jelentőségű, valójában természetesen önálló tudományágakról, a társadalomtudományok egymás mellettiségéről van szó. Aligha létezik azonban tudományos vagy gyakorlati cél, amelyhez egyetlen tudományág eredményei révén lehetne eljutni. Hogy példát mondjak: a tervgazdálkodás megvalósításában különös fontosságú

a közgazdaságtudomány, de nem nélkülözhető a történelmi megalapozottság sem. A tudományágak közötti együttműködés tehát elkerülhetetlen, tanácskozásunk főként elméleti útmutatásokkal igyekezett ennek lehetőségeit feltárni.

— Mindazonáltal kétféle gyakorlati feladat megoldásához is segítséget próbáltunk nyújtani. Az egyik szorosban kapcsolódó az előbb mondottakhoz: napjainkban egyre jelentősebb a történettudomány eredményeinek felhasználása a jelen és a jövő tennivalóinak meghatározásában. Míg sokáig egyszerűen csak példatárnak használták a történelmet, még a jövőt formáló politikusok is, ma jövőprogramunk kialakításakor messzemenően figyelembe veszik a történelmi tapasztalatokat. A szociológusok is megvizsgálják a múltbeli életmintákat, ezek jelenlegi továbbélését is, vagyis megalapozottan gondolkodnak a szocialista tendenciájú életmód konkrét tartalmáról. A másik gyakorlati szempontunk az volt,

hogy segítsünk egy új középiskolai tantárgy alapvonalainak, tartalmának kialakításában. Ez az úgynevezett történelmi-társadalmi ismeretek, amelyben főleg a történettudomány, a közgazdaság, a szociológia és a művészettörténet eredményei integrálódnak.

— Milyen konkrét lehetőségeket látnak a történetészek a társadalomtudományok egymást átható együttműködésére?

— Kétféle lehetőség kínálkozik. Az egyik: team-ben dolgozni, a társtudományok képviselőiből munkacsoportokat létrehozni. A mára kialakult szervezeti viszonyok között azonban ennek számos akadálya van. A másik, máris élő forma: azonos kutatási témákat a különféle tudományágak kutatói önállóan dolgoznak fel. Így kutatják nálunk több tudományág képviselői a felvilágosodás témakörét, vagy „A monarchia kultúrája a századfordulón” című témakört.

S. E.

Megbeszélés az idegenforgalomról

Háromnapos munkaértekezleten értékelték Moszkvában a szovjet és magyar idegenforgalom vezetői a két ország közötti turizmus alakulását. A Szergej Nyikityin, a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő Idegenforgalmi Tanács elnöke vezette küldöttségek áttekintették a két ország közötti idegenforgalmi együttműködésről az 1976

—1980-as időszakra kötött kormányközi megállapodás végrehajtását.

A megbeszélésről Valentyin Lebegyev, a Szovjet Idegenforgalmi Főigazgatóság elnöke, az Inturiszt igazgatóságának elnöke és Szurdi István, az Országos Idegenforgalmi Tanács elnöke jegyzőkönyvet írt alá pénteken Moszkvában.

ben pedig az alapszervezet minden tagjának megvan a maga helye, szerepe, teendője.

Igy mutatkozik meg a mindennapi gyakorlatban az, hogy a pártszervezet a gazdasági, gazdaságpolitikai feladatok megoldását elvi-politikai eszközökkel irányítja. Az elvi irányítást azonban nem lehet, nem szabad szembeállítani a konkrétsággal, az operativitással. Nem mondhatjuk, hogy ez vagy az — mert a kettő együtt kell, hogy jellemzője legyen az alapszervezeti munkának. Hiszen ezen a szinten az elvi kérdések is mindig konkrét formában merülnek fel, s konkrét megoldást igényelnek.

A konkrétság követelménye azonban nem jogosítvány arra, hogy a pártszervezetek a gazdasági vezetők helyett, illetve a gazdasági vezetési módszereivel és eszközeivel dolgozzanak. Átmenetileg például megoldhatnak gondokat, ha maguk sürgős és politikai kapcsolataikkal élve, megszerzik a feldolgozás számára a hiányzó nyersanyagot. De tartásán mégis csak a hatáskörrel illetékes gazdasági vezetőkől kell igényelniük a megoldást, szükség esetén felváltva akár a személyes felelősséget is az esetleges mulasztásokért.

A pártszervezet alapvető feladata minden ilyen probléma jelentkezőségekor, hogy a tartós megoldás útjait keresse, egyengesse. Ez csak akkor lehet eredményes, ha a problémákat marxista módon vizsgálják, vagyis nem felejtik meg a valóságosan érvényesülő és a cselekvést meghatározó érdekekről. A párti határozatok elfogadása és megvalósítása csak úgy lehetséges, ha eközben állandóan munkálkodnak azon, hogy az egyéni és csoportos érdekek összhangba kerüljen az általános érdekekkel, kifejezzék azt. Ha ezek között figyelemre méltó, lényeges az eltérés, akkor a megoldás céljából jelezniük, kezdeményezniük kell. Kialakulhat ilyen helyzet például a termelési szerkezet átalakítása kapcsán, amely egy sor

helyen új követelményeket támaszt, a munkahely, a munkakör megváltoztatását, esetleg új szakma elsajátítását is igényli. Az ilyen esetekben a népgazdasági érdek érvényesítése körültekintő munkát igényel, amelynek lényeges eleme a különféle érdekek feltárása, összehangolása, rangsorolása.

A gyakorlatban tehát a politikai és a szakmai feladatok nem határolódnak el élesen egymástól. A kettő összekapcsolódása, kölcsönös feltételezettsége határozza meg a pártszervezet és a munkahelyi vezetés kapcsolatának tartalmát is.

Nem egyszer úgy teszik fel a kérdést, hogy ki vezet az adott területen, ki kinek van alárendelve. Úgy vélem, már magának a kérdésnek így módon való feltevése is helytelen. Igaz, akadnak objektív és szubjektív okok, amelyek ilyen „optikát” adhatnak a kérdésnek. Az egyszemélyi vezetés konkrét és határozott intézkedésekben fejeződik ki, a pártszervezet elvi-politikai irányító tevékenysége viszont általában kevésbé „kézzelfogható”. Ez olyan látszatot keltethet, hogy a munkaterület igazi „gazdája” a gazdasági, intézményi vezető, s a pártvezetés mögéje szorul. E látszatot csak erősíti, ha például a felsőbb párt-szerv képviselője is mindig az igazgatót, vagy az elnököt keresi meg a munkával összefüggő kérdésekben, s nem a párttitkárt, a pártvezetőt.

Valójában azonban itt nincs, nem lehet szó valamiféle egyirányú alárendelődésről. A pártszervezet, mint kollektív és annak választott vezetése, tisztségviselői nincsenek a munkahelyi vezetőnek alárendelve, az nem utasíthatja őket semmiféle döntés, állásfoglalás meghozatalára. Ha a munkahelyi vezető tagja pártunknak, a párt életében semmivel sincs több joga, mint bármely más párttagnak, a kötelességei is azonosak. De akár párttag, akár párttagkülső, mint a munkáshatalom megbízottja, politikai felelőssé-

get visel a gondjaira bízott területen folyó munka egészéért. S ezt a felelősséget nemcsak a felsőbb szervek előtt viseli, hanem az adott egység kollektívájával együtt is. E felelősség elsősorban nem formális jogi keretek között érvényesül, hanem mindenekelőtt abban testesül meg, hogy a vezetőnek élveznie kell az ott működő pártszervezet politikai bizalmát.

Az alapszervezet tehát nem úgy érvényesíti helyileg a párt vezető szerepét, hogy csorbítja a munkahelyi vezető jogkörét, önállóságát, s őt megkerülve, vagy ő ellenére intézkedik olyan kérdésekben, amelyek megoldása reá tartozik, az ő feladatköre, hatásköre. A párt állásfoglalásainak érvényesítésében számára a legfőbb eszköz a politikai bizalom kifejezése, juttatása. Megadja ezt a bizalmat minden vezetőnek, amíg azok a párt politikája alapján, annak szellemében dolgoznak, és megvonja mindazoktól, akik nem így végzik munkájukat. Márpedig a politikai bizalom nélkül senki sem tölthet be vezetői tisztséget, beosztást. Népköztársaságunkban ezt minden állami szerv, intézmény tekintetbe veszi, és szem előtt tartja.

Ha így értelmezzük ezt a kérdést, azt kell mondanunk: megvannak a szükséges feltételek ahhoz, hogy a pártalapszervezetek betöltsék hivatalukat, megfeleljenek rendeltetésüknek. A tapasztalatok arról tanúskodnak, hogy tevékenységük és feltételek között mind eredményesebb. Egyre több részükrel a jó kezdeményezés, ötlet, elgondolás, s ezek támogatásra is találunk. Erősödő öntevékenységük fontos szerepet játszik abban, hogy továbbra is eredményesen oldjuk meg a fejlett szocialista társadalom építésében előtűnk álló politikai feladatokat.

JAKAB SÁNDOR,
az MSZMP KB osztályvezetője